

ANIMATSIYA TALABALARGA INGLIZ TILIDAGI IBORALAR VA IFODALARNI O'RGATISH VOSITASI SIFATIDA

Maxkamov Ziyodbek Nurmuxammad O'g'li
I.Ibrat nomidagi Namangan davlat chet tillari
institute tadqiqotchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14880829>

Abstrakt. Til ta'limida animatsiyadan foydalanish an'anaviy o'qitish usullarini, xususan, ingliz tilidagi iboralar va iboralarini o'rgatishda inqilob qildi. Ushbu maqolada animatsiya iboralar va iboralarini dinamik, jozibali va esda qolarli tarzda kontekstualashtirish orqali qanday samarali pedagogik vosita bo'lib xizmat qilishini o'rganadi. Ta'lim nazariyalari va amaliy misollardan kelib chiqqan holda, muhokama ingliz tilini o'qitishda animatsion kontentning kognitiv, motivatsion va pedagogik afzalliklarini ta'kidlaydi. Shuningdek, u animatsiyani o'qitish amaliyotiga integratsiyalash, muammolarni hal qilish va samarali amalga oshirish uchun strategiyalarni taqdim etish vositalari va usullarini o'rganadi. Animatsiyaning interfaol va multimodal xususiyatidan foydalanib, o'qituvchilar o'quvchilarning ingliz tilidagi iboralar va iboralarini tushunishlari, eslab qolishlari va qo'llashlarini kuchaytirishlari mumkin.

Kalit so'zlar. Animatsiya, ingliz tilini o'rgatish, iboralar va iboralar, kognitiv ta'lim, multimodal o'qitish, o'quvchilarni jalb qilish, ta'lim texnologiyasi.

Kirish. Ingliz tilidagi iboralar va iboralarini o'rganish tilni o'zlashtirishning muhim tarkibiy qismidir, chunki bu elementlar tabiiy muloqot va madaniy tushunishni osonlashtiradi. Bunday lingvistik nuanslarni o'rgatishning an'anaviy usullari ko'pincha o'quvchilarni jalb qilish va ulardan samarali foydalanish uchun kurashadi. Vizual, eshitish va matn elementlarini uyg'unlashtirish qobiliyati bilan animatsiya ingliz tilidagi iboralar va iboralarini o'rgatish uchun kuchli muqobil taklif etadi. Ushbu maqola animatsiyadan ushbu sohada o'qitish vositasi sifatida foydalanishning nazariy asoslari, amaliy qo'llanilishi va afzalliklarini o'rganadi.¹

Kognitiv ta'lim nazariyalari. Mayerning Multimediali o'rganishning kognitiv nazariyasi ma'lumot vizual va eshitish kanallari orqali taqdim etilganda o'rganish yaxshilanadi, deb ta'kidlaydi. Animatsiyalar kontekstdagi iboralar va iboralarini taqdim etish uchun tasvirlar, tovush va matnni birlashtirib, ushbu tamoyilni samarali amalga oshiradi. Masalan, "muzni sindirish" iborasini aks ettiruvchi animatsion sahna ibora ishlatilgan ijtimoiy vaziyatni vizual tarzda tasvirlashi mumkin, bu tushunish va eslashni kuchaytiradi.²

Paivioning Dual kodlash nazariyasi ikki tomonlama tasvirlash (og'zaki va og'zaki bo'lmagan) xotirani saqlashni kuchaytirishini ta'kidlab, animatsiyadan foydalanishni qo'llab-quvvatlaydi. Og'zaki iboralarini mos keladigan vizual tasvirlar bilan bog'laydigan animatsiyalar o'quvchilarga ifodalarni yanada samaraliroq o'zlashtirishga yordam beradi.

Konstruktiv yondashuvlar. Konstruktivistik paradigma faol va mazmunli o'rganishga urg'u beradi. Animatsiyalangan kontent o'quvchilarga iboralar va iboralar tabiiy ravishda ishlatiladigan o'zaro bog'liq stsenariylarga singdirish orqali bilimlarni qurish imkonini beradi.

¹ Qaxxorjonovna O. D. INGLIZ TILINI O'ZLASHTIRISHDAGI QIYINCHILIKLARNI TUSHUNISH //YANGI O'ZBEKISTON, YANGI TADQIQOTLAR JURNALI. – 2024. – T. 1. – №. 3. – C. 340-342.

² Oydin S., Nilufar M. INGLIZ TILINI O'QITISHDA LOYIHAGA ASOSLANGAN YONDASHUVNING AHAMIYATI //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2024. – Т. 37. – №. 1. – С. 110-112.

Vygotskiyning "Ijtimoiy-madaniy nazariya" til o'rganishda ijtimoiy o'zaro ta'sirning muhimligini ta'kidlaydi va dialoglar va o'zaro ta'sirlarni aks ettiruvchi animatsiyalar o'quvchilarga taqlid qilish uchun namunadir.

Multimodal ta'lim ramkalari. Animatsiyalar multimodal ta'lim tizimiga mos keladi va turli xil o'rganish uslublariga mos keladigan turli xil tasvirlash usullarini taklif qiladi. Vizual o'rganuvchilar tasvirlardan, eshitish qobiliyatini o'rganuvchilar tovush effektlari va og'zaki tildan, kinestetik o'rganuvchilar esa interaktiv animatsion tadbirlardan foydalanadilar.

Kontekstlashtirilgan stsenariylar orqali lug'atni kengaytirish. Animatsiyalar iboralar va iboralarni mazmunli kontekstda joylashtirish orqali o'rgatishda ustunlik qiladi. Misol uchun, sayohat qilayotgan qahramon haqidagi qisqa animatsion hikoyada sayohatga oid "parvozni qo'lga olish" yoki "yo'lga chiqish" kabi iboralar kiritilishi mumkin. Kontekstli ta'lim o'quvchilarga nafaqat ma'noni, balki iboralarning to'g'ri ishlatilishini ham tushunishga yordam beradi.

Idiomatik iboralar mavjud. Idiomatik iboralar ko'pincha o'zlarining majoziy xususiyati tufayli qiyinchiliklar tug'diradi. Animatsiyalar idiomalarning to'g'ridan-to'g'ri va mo'ljallangan ma'nolarini vizual tarzda ifodalash orqali ularni yo'q qilishi mumkin. Masalan, "yomg'ir yog'ayotgan mushuklar va itlar" kontseptsiyani esda qolarli va yoqimli qilish uchun bo'rttirilgan vizual tasvirlar bilan tasvirlanishi mumkin.

Talaffuz va intonatsiya amaliyoti. Subtitrlar jonlantirilgan dialoglar o'quvchilarga talaffuz va intonatsiyani mashq qilish imkoniyatini beradi. Qahramonlarning animatsiyadagi o'zaro ta'sirini kuzatish o'quvchilarga iboralarning ritmi va urg'usini tushunishga yordam beradi va ingliz tilida so'zlashuv nutqini yaxshilaydi.³

Amalga oshirish uchun vositalar va texnikalar

Animatsion video platformalar. Powtoon, Animaker va GoAnimate kabi platformalar muayyan o'qitish maqsadlariga moslashtirilgan maxsus animatsiyalarni yaratish uchun foydalanuvchilarga qulay vositalarni taklif qiladi. O'qituvchilar o'quv maqsadlariga mos keladigan va o'quvchilarning o'ziga xos ehtiyojlariga javob beradigan tarkibni loyihalashlari mumkin.

O'yinlashtirish va interaktiv animatsiyalar. Animatsiyani viktorinalar yoki interaktiv hikoyalar kabi o'yin elementlari bilan birlashtirish o'quvchilarning faolligini oshiradi. Masalan, o'quvchilar iboralarni tegishli kontekstga moslashtiradigan animatsion o'yinlar faol ishtirokni rag'batlantiradi va o'rganishni kuchaytiradi.⁴

Oldindan tayyorlangan animatsion manbalar. Til o'rganishga bag'ishlangan BBC Learning English va YouTube kanallari kabi ta'lim platformalari ko'plab animatsion resurslarni taqdim etadi. Ushbu oldindan tayyorlangan materiallar iboralar va iboralarni kiritish yoki mustahkamlash uchun darslarga kiritilishi mumkin.

Qiyinchiliklar va yechimlar

³ Jalgasbayevna A. Z. Ingliz tilini o'qitishda raqamli texnologiyalardan foydalanish metodikasining asosiy qoydolari //Miasto Przyszłości. – 2023. – T. 43. – C. 184-194.

⁴ Azimovna A. M. INGLIZ TILINI O'QITISHDA INTERAKTIV METODLARDAN FOYDALANISH //INTERDISCIPLINE INNOVATION AND SCIENTIFIC RESEARCH CONFERENCE. – 2024. – T. 3. – №. 26. – C. 88-93.

Resurs cheklovlari. Yuqori sifatli animatsiyalarni yaratish resurslarni ko'p talab qilishi mumkin. O'qituvchilar ushbu qiyinchilikni arzon vositalardan foydalanish yoki onlayn platformalardagi mavjud resurslardan foydalanish orqali yengib o'tishlari mumkin.⁵

Animatsiyaga haddan tashqari ishonish. Animatsiyalar kuchli vosita bo'lsa-da, ulardan ortiqcha foydalanish kognitiv yuklanishga olib kelishi mumkin. Animatsiyalarni boshqa o'qitish usullari bilan muvozanatlash yaxlit o'rganish tajribasini ta'minlaydi.

O'qituvchilar tayyorlash. Samarali amalga oshirish o'qituvchilardan animatsiya vositalari va texnikasi bilan tanish bo'lishni talab qiladi. Kasbiy rivojlanish dasturlari o'qituvchilarni zarur ko'nikmalar bilan jihozlashi mumkin.

Xulosa. Animatsiya ingliz tilidagi iboralar va iboralarni o'rgatish uchun transformatsion imkoniyatlarni taklif etadi. Vizual jozibadorlikni kontekstli o'rganish bilan birlashtirib, animatsiyalar ishtirok etish, tushunish va eslab qolishni kuchaytiradi. Muammolar mavjud bo'lsa-da, strategik integratsiya va o'qituvchilarning tayyorgarligi ushbu yondashuvning afzalliklarini maksimal darajada oshirishi mumkin. Texnologiyalar rivojlanishda davom etar ekan, til ta'limida animatsiyaning roli, shubhasiz, kengayib, o'rganish tajribasini boyitish uchun yangi imkoniyatlarni taqdim etadi.

References:

1. Qaxxorjonovna O. D. INGLIZ TILINI O'ZLASHTIRISHDAGI QIYINCHILIKLARNI TUSHUNISH //YANGI O'ZBEKISTON, YANGI TADQIQOTLAR JURNALI. – 2024. – T. 1. – №. 3. – C. 340-342.
2. Oydin S., Nilufar M. INGLIZ TILINI O'QITISHDA LOYIHAGA ASOSLANGAN YONDASHUVNING AHAMIYATI //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2024. – T. 37. – №. 1. – C. 110-112.
3. Jalgasbayevna A. Z. Ingliz tilini o'qitishda raqamli texnologiyalardan foydalanish metodikasining asosiy qoydalari //Miasto Przyszłości. – 2023. – T. 43. – C. 184-194.
4. Azimovna A. M. INGLIZ TILINI O'QITISHDA INTERAKTIV METODLARDAN FOYDALANISH //INTERDISCIPLINE INNOVATION AND SCIENTIFIC RESEARCH CONFERENCE. – 2024. – T. 3. – №. 26. – C. 88-93.
5. Butunbayeva A. INGLIZ TILINI O'QITISHNING MUAMMO VA YECHIMLARI //Бюллетень педагогов нового Узбекистана. – 2023. – T. 1. – №. 11. – C. 5-7.

⁵ Butunbayeva A. INGLIZ TILINI O'QITISHNING MUAMMO VA YECHIMLARI //Бюллетень педагогов нового Узбекистана. – 2023. – T. 1. – №. 11. – C. 5-7.